מתיקות

נשמת התורה

שנה ב'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זיע"א

פרשת בשלח – שבת שירה ה'תשע"ט

בענין שבקריעת ים סוף נתברר שהנברא יכול להיעשות מרכבה לבורא

'מרכבות פרעה וחילו ירה בים'. מרכבות פרעה נשאו עליהם כל מיני כישופים וכוחות הטומאה, ובנס קריעת ים סוף הם כולם נתבטלו מן העולם. כי יש מרכבה לקדושה ומרכבה לטומאה. מרכבה לקדושה הוא שנעשה דבוק בקדושה ומוציא לפועל כוחות של קדושה. וההפך מרכבת הטומאה, שנעשה מוציא לפועל כוחות טומאה. ויש את מרכבת הקדושה שהיא ד' המלאכים – מיכאל גבריאל רפאל אוריאל, ולעו"ז מרכבת הטומאה שהיא משחית אף עון חימה, וכמו שמרכבת הקדושה משמשת את השכינה הק', כך מרכבת הס"א משמשת את השפחה, שהיא הלעומת הקדושה של השכינה.

ביאור הענין הוא כי מתחילה היה אור עליון ממלא כל המציאות ואז סילק את אורו ונתן מקום לנבראים לתקן את המלכות, שהיא נתרוקנה מהאור, ולהמשיך אליה חזרה את האור בכח הבחירה בטוב. וזה נעשה ע"י תורה ומצוות. ותורה ומצוות יש ב' אופנים איך אפשר לקיימם. אופן הפשוט הוא בבחי' עבד, שזהו באופן הכי פשוט שכל יהודי יש לו שייכות לזה. כגון שמניח תפילין ונותן צדקה וכו'. אבל האופן הב' הוא ענין הכוונה, וענינו להיות מרכבה לשכינה, מרכבה לעליון. והיינו בדרך שאמרו חז"ל: הדבק במידותיו, מה הוא רחום אף אתה רחום. והיינו שבשביל זה עשה השי"ת את הצמצום ונתן בחירה לבני אדם כדי שיבואו למדריגה שיתדמו אליו. וע"כ עיקר נקודת המצוות הוא להדמות אליו יתברך, כמו שאמרו חז"ל: מנין שהקב"ה מניח תפילין, וכן עוד ענינים. כי כשהאדם מניח תפילין בדרך שנעשה 'מרכבה' אז הוא בא לשלמותו, דהיינו שעושה את המצוות כמו שהשי"ת מקימים. ועומק הענין כי השי"ת משפיע מוחין ושפע בכל עת, וזהו ענין קיום המצוות שהשי"ת מקיים, וכשהנברא מקיים את המצוות בצורה עמוקה כזו. היינו שגם הוא, ע"י מצוותיו, ממשיך מוחין. זה נקרא שנעשה מרכבה אל השי"ת, שמקיים את המצוות בצורה שעי"ז נדבק בדרכיו יתברך, שהוא מושך ג"כ שפע.

וזה עומק סוד הצמצום שביאר רבינו 'בעל הסולם' בתלמוד עשר הספי', חלק א'. כי קודם הצמצום היה הוא ושמו אחד, והכלי, שהוא הרצון לקבל, קיבל את כל השפע, ועכ"ז מפלאי כל יכולתו ית' זה היה שלם, אע"פ שהכלל תמיד שכשהאחד רק נותן והשני רק מקבל, יש בושה. בא"ס לא היתה בושה זו. וא"כ ששם היתה השלמות הנפלאה הזו, מדוע נעשה הצמצום שנסתלק האור מהכלי? אלא, מבאר רבינו, שזה היה כדי לגלות את הצורה של הרצון להשפיע, גם מצד הכלי, ע"י שיקבל בעמ"נ להשפיע שהוא נחשב להשפעה טהורה. וזהו עומק ענין המרכבה כנ"ל, כי כשהנברא מקיים את המצוות כמו שהבורא מקיימם, עי"ז מגלה את התכלית שלשמה נברא, שהוא להיות כמו הבורא. כמו שהבורא משפיע ונותן מוחין, כך גם אתה, ע"י קיום מצוותיך מושך שפע ומוחין. משא"כ אם אדם אינו מקיים את המצוות בדרך 'מרכבה' אלא בדרך שמשתמש רק בנקודת הנברא, שבו גרידא, שהוא הרצון לקבל בלבד, א"כ לא פועל ע"י התורה והמצוות שלו את התכלית שלשמה נברא. כי הבריאה היתה כדי לגלות שהנברא הוא מרכבה לבורא, שיש לו מידות כמו של הבורא, שזה לא היה קודם הצמצום. אלא שם היה אצל הנברא רק נקודת הנברא שבו.

וע"כ אמרו חז"ל: האבות הן הן המרכבה, ודוד הוא רגל רביעי שבמרכבה, כי אמת שהאבות הם לא קיבלו את התורה. אבל האבות לימדו אותנו את המטרה של התורה והמצוות ואיך צריך לקיימם, שהוא בדרך מרכבה. שהנברא נעשה מרכבה לבורא. שיוכל להשפיע כמו הבורא. ועל כן המצווה הראשונה בתורה היא 'פרו ורבו'. והכלל הוא שהכל הולך אחר הראש. וא"כ לכל המצוות יש שייכות ל'פרו ורבו'. כי 'פרו ורבו' פירושו שהנברא נעשה מרכבה לבורא, שבמצווה זו זה בולט ביותר. וע"כ עם ישראל קדוש ביותר בקדושת הזיווג ובאופן של יחוס משפחותיו. כי זה הענין הראשון שבו עושה האדם מעשה שממש מתדמה לבוראו. והיינו כמו שהשי"ת בורא כך הנברא נעשה גם בורא, ע"י שעוסק בפריה ורביה. ועל כן כל המצוות משתלשלים ממצווה זו. וא"כ נמצאנו למדים שענין מרכבת הקדושה הוא שהנברא מתקדש בקדושת בוראו ומעלה את נקודת הנברא שבו להיות כמו הבורא. והיינו שהרצון לקבל שבו מתקדש ונעשה משפיע, שזה דבר שהוא לגמרי על טבעי. וכן מתבאר שענין עבודת המרכבה שייכת לעבודת הבחירה שנתגלתה מאחרי הצמצום. שאז ניתן מקום לנבראים לבחור ולהתדמות לבוראם. ובזה חטא אדה"ר, שלא נדמה לבוראו אלא נדבק רק לנקודת הנברא שבו, שזהו הנחש, שהוא הרצון לקבל בלבד. והאבות הקדושים, הם התחילו לברר ענין זה שהנברא יכול להדמות לבוראו ולהיות מרכבה אליו, ואחריהם נמשכו זרעם.

יש לי מושג

סוד השירה והזמרה

כי סוד השירה והזמרה היא המשכת המוחין, ולפי שיעור הארת המוחין כן שיעור שירות ותשבחות שמזמרים. ונודע שהמוחין נמשכים בדרך ג' קוין, שקו ימין ה"ס מים וחסדים, וקו שמאל ה"ס חכמה בלי חסדים, שאין התחתונים יכולים לקבלו והוא להם אש שורף. ואלו ב' הקוין הם במחלוקת זה עם זה, עד שנמשך קו הג' המקיים את שניהם על ידו שמלביש אותם זה בזה.

(זוה"ק בראשית סעיף צ"א ע"פ הסולם)

ויש להוסיף שעצם הנברא הוא ד' היסודות שבו: אש מים רוח עפר, שמשם באים כל מידותיו. ולאדם יש בחירה האם להתנהג כפי הטבע שבו, שזה נקודת הנברא שבו, או לזכך את יסודותיו ולהדמות עמם לבורא, שאז זוכה לקדושת ד' המלאכים: מיכאל גבריאל רפאל אוריאל, שהם מלאכי המרכבה המשמשים להשכינה. וכן הד' יסודות הללו הם כנגד אברהם יצחק יעקב ודוד. ודוד כולל כולם בסוד מלכות, שכוללת כולם.

ואצל הקליפות בעצם לא יכול להיותר המושג 'מרכבה'. כי כנ"ל ש'מרכבה' זה סוד הדביקות וההדמות לעליון, שזה שייך רק אצל הקדושה בלבד. וזה ענין שבקריעת ים סוף כתוב 'ויסר את אופן מרכבותיו וינהגהו בכבדות'. כי אז השי"ת הראה שסוד המרכבה והדביקות בו ית', שייך רק אצל כלל ישראל. וזה ענין 'וינהגהו בכבדות' כי אז השי"ת הראה שסוד המרכבה והדביקות בו ית' שייך רק אצל כלל ישראל. וזה ענין 'וינהגהו בכבדות', כי הכבד נמשך כלפי מטה, שזה מורה על נקודת הנברא בלבד, שהיא מושכת כלפי מטה. משא"כ כשאדם נעשה מרכבה אליו ית' הוא הפך ענין הכבדות, כי הנברא נעשה כמו הבורא בסוד נשא ארון את נושאיו. וכן ענין קריעת ים סוף רומז על ענין זיווג איש ואשה. כמ"ש: קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. כי כל סוד נשיאת אשה ומצוות 'פרו ורבו' הוא שהנברא נעשה מרכבה אליו ית' ויכול להדמות אליו. ובשביל זה צריך לברר שאכן הוא מסוגל להיות מרכבה אליו יתברך, שזה סוד קריעת ים סוף, שאז נתברר שפרעה וחילותיו אין שייך אליהם שום ענין של מרכבה, רק אצל ישראל. וזה גם כן 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי'. כי יחזקאל נתנבא על ענין המרכבה, כידוע, וכאן השיגו ישראל את עוצם חיבתם, שהם יכולים להיותר מרכבה אליו ית', ועל זה פרצה מפי כולם השירה שעומקה הוא יכולת התחתון להתקשר בעליון בדרך דביקות והשוואת הצורה. ישמע חכם ויוסיף לקח. שבת שלום לכולם.

לע"נ ר' בנימין בן ר' שלמה נלב"ע י"ב מרחשון ה'תשע"ז תנצב"ה. לע"נ איתי בן חיים הי"ד. לקבלת העלון שלחו בקשה למייל d052769144@gmail.com